

Ey ins ve cin! Emirlerime itaat etmezseniz haydi hudud-u mülkünden elinizden gelirse çıkınız

Beşer ve cin, nihayetsiz şerre ve cühuda müstaid olduklarından nihayetsiz bir temerrüd ve bir tuğyan yaparlar. İşte bunun için Kur'an-ı Kerîm, öyle i'cazkâr bir belâgatla ve öyle âlî ve bâhir üsluplarla ve öyle gâlî ve zahir temsiller ve mesellerle ins ve cinni isyandan ve tuğyandan zecreder ki kâinatı titretir. Mesela:

Ey ins ve cin! Emirlerime itaat etmezseniz haydi hudud-u mülkünden elinizden gelirse çıkınız, meseline işaret eden

يَا مَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ۚ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۚ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ

âyetindeki azametli inzara ve dehşetli tehdide ve şiddetli zecre dikkat et. Nasıl, ins ve cinnin gayet mağrurane temerrüdlerini, gayet mu'cizane bir belâgatla kırar. Aczlerini ilan eder. Saltanat-ı rububiyetin genişliği ve azameti nisbetinde ne kadar âciz ve bîçare olduklarını gösterir. Güya şu âyetle hem *وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ* âyetiyle böyle diyor ki:

“Ey hakareti içinde mağrur ve mütemerrid ve ey zaaf ve fakrı içinde serkeş ve muannid olan cin ve ins! Nasıl cesaret edersiniz ki isyanınızla öyle bir Sultan-ı Zîşan'ın evamirine karşı geliyorsunuz ki yıldızlar, aylar, güneşler emirber neferleri gibi emirlerine itaat ederler. Hem tuğyanınızla öyle bir Hâkim-i Zülcelal'e karşı mübareze ediyorsunuz ki öyle azametli mutî askerleri var, faraza şeytanlarınız dayanabilseler onları dağ gibi güllelerle recmedebilirler. Hem küfranınızla öyle bir Mâlik-i Zülcelal'in memleketinde isyan ediyorsunuz ki ibadından ve cünudundan öyleleri var ki değil sizin gibi küçücük âciz mahlukları, belki farz-ı muhal olarak dağ ve arz büyüklüğünde birer adüvv-ü kâfir olsaydınız, arz ve dağ büyüklüğünde yıldızları, ateşli demirleri, şüvazlı nühasları size atabilirler, sizi dağıtırlar. Hem öyle bir kanunu kırıyorsunuz ki o kanun ile öyleler bağlıdır, eğer lüzum olsa arzınızı yüzünüze çarpar. Gülleler gibi küreniz misillü yıldızları üstünüze yağdırabilirler.”